

- [Om LitteraturNu](#)
- [Redaktion & Skribenter](#)
- [Kontakt](#)

Søg Search

- [Anmeldelser »](#)
- [Artikler »](#)
- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Fejllære – Peter Handke DET STORE FALD

Af

[Troels Hughes Hansen](#)

– 15. juli 2016 Arkiveret i: [Anmeldelser](#), [Roman](#), [Skønlitteratur](#)

Peter Handkes mærkelige roman flakser forvildet og finurligt rundt i tid og rum. Det er især dejligt, når flakseriets sus ophvirvler åbnende sproggerler.

Citat

Ligeledes med korte mellemrum skulle der, overtydeligt, langs stien være udlagt ting, som lignede andre ting så meget, at man ved første blik måtte tro, at de virkelig var disse andre ting. Og disse foregølede andre ting udgjorde, i modsætning til de faktisk eksponerede, ting for ting en værdi. En sammenblæst bunke særlig gule blade kunne for eksempel arrangeres og fikses på en særlig mospude på en sådan måde, at den, der kom gående ad lærestien, ikke kunne undgå at se dem som et tæppe, overdådigt, af kantareller/setas de San Juan, og refleksagtigt bøjede sig ned for at plukke. Eller: en glimmerklump, der tydeligt skinnede frem fra den sorte eller røde jord, gav forestilling om en sølvvåre. Et sammenrullet stykke birkebark, stipt i linjeform, kunne se ud som en middelalderlig håndskrifttrulle. En firkant af den ægte kastanjes sammenknyttede blomstersnore kunne være et orientalsk tæppe. En kugle vildsvinelort en sort trøffel.

Den østrigske forfatter Peter Handke er nærmest lige så kendt for sine personlige dispositioner som for sine romaner, der ellers, når de endelig nævnes, betragtes som den geniale litterære modvægt til det politiske keglevælteri, han har forvildet sig ind i med sit stædige forsvar af serbiske krigsforbrydere – kulminerende i en gravtale ved Slobodan Miloševićs begravelse i 2006.

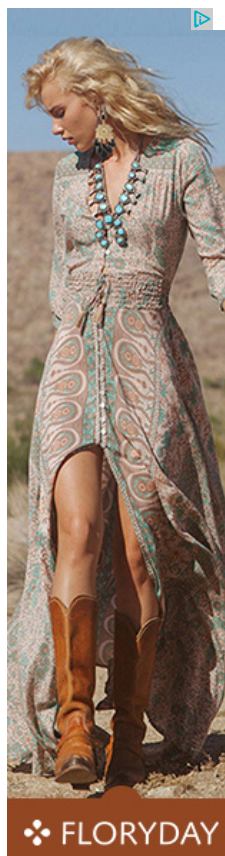
På den led er myten om Handke nærmest en kliché, og det er let at svælge i spændet mellem den store litteratur og det lille menneske. Et paradoks, der følger sig til andre mørke ædelsten på den politiske vulgaritets desværre overlæssede perlekæde af mesterforfattere, hvis politiske aktiviteter eller polemiske skrifter for tid og evighed har vanskeliggjort læsningen af dem. Tænk bare på Knut Hamsun, Hitler-fan, eller Louis-Ferdinand Céline, rablende racist og barnligt ekskremental antisemit.

Når den slags historier fascinerer, har det vel netop noget at gøre med, at bøgerne er fantastisk gode romaner, og at det derfor virker paradoksalt, når de er skrevet af mennesker, hvis holdninger går stik imod, ja, frastøder store dele af læserskaren. Således også med Handke. Havde han været en dårligere forfatter, ville det have været lettere.

Om det politiske ubehag har været årsagen til, at vi hidtil kun er blevet begunstiget med en lille del af Peter Handkes omfattende produktion på vores eget kartoffelsprog ved jeg ikke, men det er måske også lige gyldigt, for nu ligger DET STORE FALD her jo, og det er en gave til den flove læser, hvis hakkende skoletysk ikke ville have en chance for at forstå et klap af den kringlede prosa (det er sgu svært nok på dansk!).

Romanens handling er nærmest til at overse og består mest af alt i en bevægelse. En skuespiller vågner i et hus i en skov uden for en by, gør lidt rent og bevæger sig så ind mod byen gennem skov og forstæder. Turen mod centrum organiseres nærmest som hos Dante; tværs gennem løgringsagtige sfærer ind mod et punkt. Udgangspunktet, skovene, lysningen, rækker tilbage forbi Dante ned i urdybderne af europæisk litteratur, og det idylliske, fredfyldte sted finder således sin moderne aktualisering også hos Handke.

Det er meget symptomatisk for romanen, at et klassisk sted som en fredfyldt lysning i

Fakta

- Forfatter: Peter Handke
- Titel: DET STORE FALD
- Originaltitel: DER GROSSE FALL
- Oversat af: Hanne Lund
- Sider: 154
- Pris: 285,-
- Forlag: Rod&Co
- ISBN: 9788799377336

Køb bogen hos [SAXO.com](#)

Tidligere udgivelser

- [KALI EN FORVINTERHISTORIE \(2008\)](#)
- [DON JUAN \(FORTALT AF HAM SELV\) \(2005\)](#)

Billeder

skoven hos Handke bliver invaderet af fredsforstyrre. Motionsløbere og mobiltelefonere kappes om at være mest irriterende, og de hjemløse har sået deres telte i skovbunden. På den led lader DET STORE FALD en helt særegen tid spænde sig ud. På den ene side er der noget kontinuerligt, noget alment over romanens rum med skoven og lysningen som mytologiske steder, men samtidig er tiden i høj grad forankret, aktuel. På den måde iscenesætter Handke (nu)tidens dårskab spiddende uden at prøve alt for hårdt på at spidde. Som at citere fyldigt fra en dårlig tekst og lade teksten selv foretage den nådesløse nedsabling.

Ikke sådan at forstå, at Handkes bog er mavesur eller for den sags skyld overhovedet en samtidskritik. Den er i langt højere grad gennemskåret af en vilje, en vilje til at hjælpe, til at redde. Skuespillerens færd formes af denne vilje i en sådan grad, at han drages frem, selvom han ikke er sikker på, at der er nogen at redde, nogen at ofre sig for. Men alligevel må han søge det. Den dragning mod at redde, mod at ofre sig for andre giver en meget velkommen og virkelig fin sanselig indlevelse, der skinner ud fra teksten.

Derudover synes jeg, at det, der virkelig står tilbage og blinker for mig efter endt læsning er en skærpet bevidsthed om det litterære blik som verdensåbner. Handke selv kalder det fejllære og lader sin skuespiller betræde en fejllæresti, hvor alt han ser, ligner noget andet (se citatboksen til højre). Meningen med denne fejllæresti er at lade fejltagelsen strukturere erkendelsen:

– Det øjeblikks lynglimt, der fulgte med erkendelsen af fejltagelsen, ville skærpe blikket og få fejltagelsesgenstandene til at virke som studieobjekter. De ville blive noget nyt, ukendt, noget, der i hvert fald ikke havde været set på den måde før.

Det er en meget potent mulighedernes åbne poetik, der ligger i det her, synes jeg. I fejllæren ligger muligheden, muligheden for at alt kan være noget andet, og denne mulighed kan indfanges smukt i det litterære blik, hvis blikket er skarpt nok.

Handkes stil er tæt og potent og leder tankerne hen på en anden østrigsk mester. Nemlig Tomas Bernhard, der også om nogen havde sans for de smukke ordsammensætninger, som strukturen i vores germanske sprog giver os mulighed for at producere. Ord som 'eftertordenstilheden', 'sfæreflugtlinjer', 'blomstersnore' og den før omtalte 'fejllæresti' betyder noget mere end bare summen af deres dele. De skaber noget. Og de skærper noget. De skaber forbindelser, og de skærper vores evne til at sanse disse forbindelser. Det er da små mirakler i sig selv.

Det er for langt allerede, det her, men jeg er altså nødt til også afslutningsvis at rose Hanne Lunds træfsikre oversættelse. Jeg har virkelig nydt at få tilføjet visse Handkefarver i mit danske.

Synes godt om 31 personer synes godt om dette. [Opret en profil](#) for at se, hvad dine venner synes godt om.

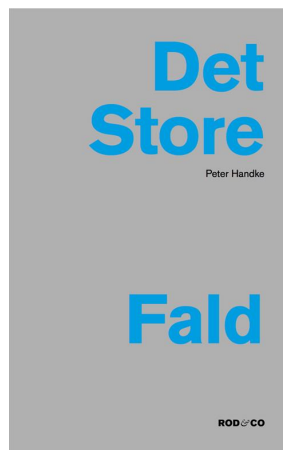
Nyeste anmeldelser i kategorierne [Roman](#),

- [Det er svært at være lykkelig til tiden – Dorthe Nors DET VAR SÅ DEN VINTER](#) · 18-07-2016
- [Japansk sindsrapport – Hiromi Kawakami KVINDEN VED HAVET](#) · 10-06-2016
- [Mellem metaforer og mudder – Hannah Lutz VILDSVIN](#) · 23-05-2016
- [Tilbage til 1980'ernes natmaskine – Tomas Lagermand Lundme ALT ER MIT](#) · 18-05-2016
- [Industriell Iliade – Emil Bønnelycke SPARTANERNE + BERLIN + ROSA LUXEMBURG](#) · 17-05-2016

Læs også

- [En drøm af en monstros roman – Andrzej Tichý KAIROS](#) · 21-04-2016
- ["Nogle gange er man nødt til at holde op med at være velopdragen" – interview med Peder Frederik Jensen](#) · 29-02-2016
- [Sådan er et jødeliv – Joseph Roth JØDER PÅ VANDRING](#) · 26-02-2016
- [Langsom læsning – Robert Musil MANDEN UDEN EGENSKABER](#) · 08-10-2015
- [Og Elvis bor i Esbjerg – Umberto Eco NR. 0](#) · 06-07-2015

Tags: [fejllære](#), [østrig](#), [Peter Handke](#), [politik](#)

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

☺

Om Troels Hughes Hansen

Cand.mag. i fransk, ph.d.-stipendiat ved Københavns Universitet. Litterær omnivor, men med en særlig forkærlighed for Célines maskingeværprosa, Dostojevskijs hysteriske delirium, Bernhards udfald og Bukowskis fuldmandssnak. Kort sagt alt, som rabler.Redaktør på LitteraturNu.

[Skriv til Troels](#)

Ingen kommentarer

Vær den første til at kommentere på denne artikel!

Skriv et svar

Din e-mailadresse vil ikke blive offentliggjort. Krævede felter er markeret *

Navn *

E-mail *

Websted

Ja, I må gerne sende mig nyhedsbrevet